

Nieuwsbrief

Over de ontwikkeling van de 'DIAG': Diagnostisch Instrument Adaptief Gedrag – juni 2020

02

In deze nieuwsbrief:

- Terugblik NPGZ Stimuleringsprijs
- Resultaten online panel
- Constructie schaal bijna afgerond, hoe verder
- Samenvatting these Lisa Mulder, onderzoeksstagiaire

Beste lezer,

Dit is de tweede nieuwsbrief waarin we leden van het consortium en andere belangstellenden op de hoogte willen houden over de ontwikkeling van het 'Diagnostisch Instrument Adaptief gedrag' (DIAG). Zoals in de eerste nieuwsbrief aangekondigd bevat deze nieuwsbrief de logo's van de organisaties die zich bij het onderzoek aangesloten hebben.

In de eerste nieuwsbrief deden we een oproep tot deelname aan een Focusgroep. Dit heeft ons een groep van achttien gedragswetenschappers en psychodiagnostisch medewerkers, uit elf organisaties opgeleverd.

Helaas hebben we door het Corona-Virus deze plannen moeten aanpassen en hebben we de input uiteindelijk via een online-panel weten binnen te halen. Hartelijk dank voor ieders flexibiliteit en aanpassingsvermogen. Op die manier hebben we heel veel waardevolle aanvullingen op het onderzoek verkregen.

Terugblik NPGZ Stimuleringsprijs voor de ontwikkeling van het DIAG

Intussen is het bijna een jaar geleden dat voor de ontwikkeling van het DIAG de NPGZ Stimuleringsprijs toegekend is. Vanuit de NPGZ (Noordelijk Platform Gehandicaptenzorg) organisaties hebben zich tot nu toe 'Nieuw Woelwijck', 'Stichting Sprank' en 'Cosis' aangemeld om financieel en inhoudelijk aan dit onderzoek bij te dragen. Ook was er een snelle toekenning van een subsidie uit het 'Sinnige fonds'.

Dit heeft gemaakt dat wij direct en met frisse moed na de toekenning van het NPGZ Stimuleringsprijs met de ontwikkeling van de DIAG konden beginnen.

Inmiddels kunnen wij het goede nieuws vermelden dat prof. dr. Robert Didden (Radboud Universiteit), prof. dr. Carlo Schuengel (Vrije Universiteit) en Prof. dr. Henk Nijman (Radboud Universiteit) zich hebben aangesloten als projectgroep in de toewerking naar een promotie rondom het project.

Resultaten online panel

Nieuwe schaal of vertalen bestaand instrument

De voor- en nadelen van het ontwikkelen van een nieuwe schaal en het vertalen van een reeds ontwikkeld instrument door recente ontwikkelingen zijn opnieuw zorgvuldig afgewogen. Dit heeft geresulteerd in de keuze voor het doorontwikkelen de DIAG. Een zwaarwegend argument was het kunnen aanpassen van de schaal aan de Nederlandse maatschappij en de doelgroep 'personen met een (zeer) ernstige tot matige verstandelijke beperking in de intramurale setting.

Gebruikerswensen

Vanuit het online panel is zeer bruikbare informatie opgehaald over gebruikerswensen, zoals wijze van vraagstelling, lengte en bereik van doelgroepen. Eén van de uitkomsten is bijvoorbeeld dat er duidelijke wensen werden uitgesproken voor een schaal die beter aangepast is aan de groep personen met een zeer ernstige verstandelijke beperking. Dit maakt het eenvoudiger om doelen te formuleren die specifiek voor de cliënt zijn aangepast.

Zeer waardevol waren ook het benoemen van vaardigheden die volgens hen in de huidige Nederlandse samenleving nodig zijn bij effectief adaptief gedrag. Met name voor de groep personen met een ernstige tot zeer ernstige verstandelijke beperking. Tot slot leverde dit onderzoek ideeën op voor het toevoegen van digitale vaardigheden aan de schaal.

Constructie schaal bijna afgerond, hoe verder?

Inmiddels is de ontwikkelfase afgerond en kan er in juni 2020 een prototype van de DIAG worden gepresenteerd bij de jaarlijkse NPGZ-lezing (dit jaar digitaal). Hiermee zal in het najaar van 2020 een review door gedragswetenschappers en onderzoekers worden gedaan, samen met een gebruikersonderzoek naar de toepasbaarheid in de praktijk. In 2021 staat er als tussenstap een groter pilot onderzoek op de planning. Hierbij zullen de psychometrische kwaliteiten van de DIAG worden onderzocht.

Samenvatting these Lisa Mulder, onderzoeksstagiaire

Lisa Mulder, onderzoeksstagiaire

Mijn naam is Lisa Mulder. Momenteel zit ik in het afstudeerjaar van de Master Ontwikkelingspsychologie. Voor mijn Masterthese doe ik onderzoek naar een drietal vragen voor de verdere ontwikkeling van het DIAG. De bevinding op mijn drie onderzoeksvragen ziet u hieronder samengevat:

Onderzoeksvraag 1: "Hoe precies moeten de uitkomsten van de ruwe scores op de DIAG – die in de praktijk vaak worden aangeduid als ontwikkelingsleeftijden- gedifferentieerd worden?"

Uit de interviews blijkt dat de meeste participanten de voorkeur hebben voor eenheden in maanden en een gewenste ondergrens tussen de nul en drie maanden.

Onderzoeksvraag 2: “In hoeverre kan de ontwikkeling van een kind dat zich normaal ontwikkeld vergeleken worden met een persoon met een verstandelijke beperking? In hoeverre is het gebruik van leeftijdsequivalenten een zinvol?”

Uit het literatuuronderzoek komt naar voren dat er met zekere voorzichtigheid omgegaan dient te worden met leeftijdsequivalenten, omdat het een schatting is.

De volgorde van de ontwikkeling van een kind met een ernstige of meervoudige beperking blijkt anders te verlopen dan kinderen zonder beperkingen. Uit de interviews komt naar voren dat het belangrijkste voordeel van het gebruik van leeftijdsequivalenten is dat begeleiding en ouders of belangrijke anderen voor de cliënt een beeld hebben bij de verstandelijke beperking.

Het grootste nadeel dat genoemd wordt is dat het equivalent niet samenvalt met wat iemand laat zien en kan dus een vertekend beeld geven. Vooral het sociaal-emotioneel niveau van een cliënt met een zeer ernstige verstandelijke beperking komt volgens de participanten sterk overeen met dat van een kind van dezelfde ontwikkelingsleeftijd. Als belangrijkste verschil wordt de levenservaring van de cliënt genoemd.

Onderzoeksvraag 3: “Is motoriek een adaptieve vaardigheid die als subschaal toegevoegd dient te worden aan de DIAG en hoe is dit te verantwoorden?”

Motoriek blijkt een significante factor te zijn binnen de factoranalyses die uitgevoerd zijn naar adaptief gedrag van mensen met een verstandelijke beperking, mits het gaat over de populatie jonge kinderen. Bij oudere kinderen en volwassenen werkt de factor meer discriminerend op het gebied van fysieke beperkingen. Ten slotte blijkt uit onderzoek dat de variabele ‘aandacht’ een verborgen derde variabele is binnen deze relatie. Onderzoek bij kinderen met een aandachtsstoornis suggereert dat dit effect heeft op de mate waarop motoriek ontwikkeld wordt.

Tijdens het kwalitatief onderzoek werd de relatie tussen motoriek en adaptieve vaardigheden door alle participanten erkend. Tot welke ontwikkelingsleeftijd het een adaptieve vaardigheid is komt overeen met de bevindingen uit het literatuuronderzoek aangezien de meeste participanten aangeven dat dat is wanneer iemand motorisch ‘uit ontwikkeld’ is.

Deze deelvragen kwamen tot stand in samenspraak met mijn onderzoekbegeleidster Hinke Drijver. De antwoorden worden gebruikt voor de verdere ontwikkeling van de DIAG. Ik ben dan ook enthousiast en trots dat mijn bijdrage direct gebruikt wordt. Voor mijn afstudeerthese vormde het een zeer boeiend ontwerp.

COLOFON Deze nieuwsbrief is een gezamenlijke uitgave van:

 cosis

 Nieuw Woelwijk
dorpsgemeenschap van verstandelijk gehandicapten

 npgz
Noordelijk Platform Gehandicaptenzorg

 sinnige fonds

 's Heeren Loo

 Sprank

Contact: Advisium Noord – Oost Nederland, Project ontwikkeling DIAG
Schoolstraat 10, 9781 JN, Bedum | tel: 088-0372928 (di, do, vrij) | hinke.drijver@sheerenloo.nl

